

Piotr KOWALCZYK
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
Wydział Ekonomiczny
Zakład Zarządzania Zasobami Ludzkimi

ZARZĄDZANIE SPECJALNĄ STREFĄ EKONOMICZNĄ JAKO NARZĘDZIE ROZWOJU GOSPODARCZEGO MIASTA LUBLIN

Streszczenie. Przedmiotem artykułu jest analiza funkcjonowania Podstrefy Lublin Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park Mielec oraz jej wpływu na rozwój gospodarczy miasta. W artykule została przedstawiona historia rozwoju Podstrefy Lublin. Podsumowane zostały zarówno zmiany, jakie zachodziły w infrastrukturze, jak i proces pozyskiwania kolejnych inwestorów, od utworzenia lubelskiej Podstrefy do końca 2014 roku. Jak pokazują dane liczbowe, inwestorzy strefowi generują znaczne nakłady inwestycyjne oraz tworzą nowe miejsca pracy. Ostatnie zmiany w przepisach prawnych oraz dotychczasowe efekty inwestycji pozwalają sądzić, że planowane rozszerzenie Podstrefy o kolejne tereny jest działaniem zasadnym z punktu widzenia rozwoju gospodarczego miasta.

Słowa kluczowe: zarządzanie rozwojem lokalnym, zarządzanie publiczne, rynek pracy

SPECIAL ECONOMIC ZONE MANAGEMENT AS A TOOL FOR STIMULATING CITY DEVELOPMENT

Abstract. This article focuses on analysis of Euro-Park Mielec – Special Economic Zone – Lublin Subzone, its history, and influence on city development. Moreover, this publication discusses not only changes that have been occurring in infrastructure but also the process of attracting new investors during the period from opening the Subzone to the end of 2014. According to figures, investors operating in the SEZ provide for considerable investment expenditure and create new jobs. Taking the recent changes in legal regulations and the effects of former investment projects into consideration, it can be said that the city has good reasons for planning inclusion of new areas into the Subzone. This will exert profound influence on city development.

Keywords: local development management, public management, labour market

1. Wprowadzenie

Strefy ekonomiczne w Polsce działają na podstawie ustawy z 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych. W pierwotnym kształcie ustawy specjalne strefy ekonomiczne zostały powołane na okres 20 lat od dnia ich ustanowienia. W 2008 roku w wyniku nowelizacji ustawy okres obowiązywania wszystkich stref został przedłużony do 31 grudnia 2020 roku. Po raz kolejny okres obowiązywania stref ekonomicznych został wydłużony w 2013 r. i aktualnie strefy mogą funkcjonować do 31 grudnia 2026 roku. Obecnie w Polsce funkcjonuje 14 specjalnych stref ekonomicznych. Specjalne strefy ekonomiczne są przez lokalne samorządy traktowane jako skuteczne narzędzie rozwoju miasta oraz wspomagają przedsiębiorców funkcjonujących w strefie przez oferowanie specjalnych warunków do prowadzenia działalności.

Specjalna strefa ekonomiczna to wyodrębniony administracyjnie obszar kraju, w ramach którego przedsiębiorcy mogą prowadzić działalność gospodarczą na preferencyjnych warunkach¹. Preferencyjne warunki prowadzenia działalności na terytorium strefy ekonomicznej oznaczają możliwość skorzystania przez inwestorów z pomocy publicznej, przyznawanej w formie zwolnienia od podatku dochodowego, jak również zwolnienia z podatku od nieruchomości².

Wielkość pomocy udzielanej w formie zwolnienia od podatku dochodowego uzależniona jest od wysokości kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą oraz intensywności pomocy publicznej określonej dla danego obszaru. Podstawą obliczenia kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą są koszty nowej inwestycji lub wartość dwuletnich kosztów pracy nowo zatrudnionych pracowników³. Intensywność pomocy publicznej liczona jest jako procent kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą. Pomoc publiczna udzielana w specjalnych strefach ekonomicznych podlega zasadom udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w UE. Maksymalne progi intensywności pomocy publicznej określa rozporządzenie Rady Ministrów z 12 listopada 2014 r. Intensywność pomocy w poszczególnych obszarach jest zgodna z mapą pomocy regionalnej na lata 2014-2020.

Pod koniec 2013 r. łączna wartość kapitału zainwestowanego we wszystkich 14 Specjalnych Strefach Ekonomicznych w Polsce wynosiła 93,1 mld zł, a do końca 2014 r. może ona przekroczyć 100 mld zł. Według prognoz zarządów stref zatrudnienie na terenie Specjalnych Stref Ekonomicznych pod koniec roku 2014 wyniesie ponad 287 tysięcy osób.

¹ Piwowarczyk A.: Sens istnienia Specjalnych Stref Ekonomicznych (SSE) po 2020 w kontekście pomocy regionalnej Unii Europejskiej. Zarządzanie i Finanse, Kraków 2013, s. 269.

² Ibidem, s. 270.

³ Ibidem.

Należy pamiętać, że liczby te nie uwzględniają efektów pośrednich, znajdujących się poza zasięgiem oficjalnych statystyk⁴.

Podstrefa Lublin powstała w wyniku rozporządzenia Rady Ministrów rozszerzającego Specjalną Strefę Ekonomiczną EURO-PARK Mielec. Głównym celem utworzenia Podstrefy Lublin było przyspieszenie rozwoju gospodarczego miasta, a w konsekwencji utworzenie nowych miejsc pracy oraz zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw otwartych na innowacje. Celem artykułu jest analiza funkcjonowania Podstrefy Lublin jako instrumentu przyciągającego nowe inwestycje i poprawiającego sytuację na lokalnym rynku pracy.

Na podstawie danych dotyczących deklarowanych i osiągniętych wartości nakładów inwestycyjnych oraz wielkości zatrudnienia w poszczególnych latach zostaną przedstawione wnioski dotyczące wpływu korzystnych warunków oferowanych przez Podstrefę Lublin na rozwój gospodarczy Lublina.

2. Powstanie i rozwój infrastruktury Podstrefy Lublin SSE Euro-Park Mielec

Podstrefa Lublin Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park Mielec została utworzona w 2007 roku na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów⁵. Zgodnie z ww. Rozporządzeniem granice Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park Mielec zostały rozszerzone o kolejne obszary. Podstrefa Lublin, w skład której wchodziły wówczas tereny o łącznej powierzchni 70 ha typu „greenfield”, została zlokalizowana w południowo-wschodniej części miasta w rejonie ul. Witosa, w pobliżu dziś już istniejącej obwodnicy miasta (węzeł komunikacyjny trasy ekspresowej S-17) w odległości ok. 6 km od Portu Lotniczego Lublin S.A.

W czerwcu 2009 roku Podstrefa Lublin została poszerzona o 10 ha gruntów prywatnych, położonych w części poprzemysłowej miasta⁶. Włączony teren stanowi część obszaru po upadłych w 2001 roku koreańskich zakładach Daewoo. Teren ten nie jest położony w bezpośrednim sąsiedztwie pierwotnie utworzonej Podstrefy.

W marcu 2010 roku Podstrefa Lublin została poszerzona o kolejnych 37 ha gruntów zlokalizowanych wzdłuż ul. Rataja w bezpośrednim sąsiedztwie dotychczasowych terenów inwestycyjnych przy ul. Vetterów⁷.

⁴ 20 lat specjalnych stref ekonomicznych w Polsce. Przewodnik po SSE. KPMG, Warszawa 2014, s. 7.

⁵ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 września 2007 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie mieleckiej strefy ekonomicznej. Dz.U. 2007, nr 182, poz. 1299.

⁶ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie mieleckiej strefy ekonomicznej. Dz.U. 2009, nr 112, poz. 919.

⁷ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 marca 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie mieleckiej specjalnej strefy ekonomicznej. Dz.U. 39, poz. 208.

W latach 2007-2014 Gmina Lublin zrealizowała dwa projekty inwestycyjne, mające na celu podniesienie atrakcyjności działek inwestycyjnych, znajdujących się w Podstrefie Lublin. Oba projekty zostały dofinansowane ze środków europejskich.

Wartość pierwszego projektu zrealizowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013, Priorytet III Atrakcyjność Obszarów miejskich i tereny inwestycyjne w ramach działania 3.1. Tworzenie terenów inwestycyjnych wyniosła 25,8 mld zł. Środki te zostały przeznaczone na budowę nowej drogi gminnej o długości 2,3 km oraz przebudowę związaną z poprawą funkcjonalności istniejącego odcinka o długości 200 metrów. Projektem objęto tereny o powierzchni 62 hektarów, które zostały przystosowane pod aktualne i przyszłe inwestycje przez budowę sieci wodociągowej o długości 2,23 km, kanalizacji sanitarnej o długości 1 km oraz kanalizacji deszczowej o długości 1,56 km.

Ponadto, w ramach projektu został zagospodarowany teren w pasie drogowym. Zostały zbudowane chodniki oraz ścieżki rowerowe, 3 zatoki autobusowe, plac nawrotowy i zieleńce wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz postawiono oświetlenie uliczne.

W ramach drugiego projektu Podstrefa Lublin SSE Euro-Park Mielec została uzbrojona o kolejne 43 hektary terenów inwestycyjnych. Wartość projektu sfinansowanego z Budżetu Państwa oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013, Priorytet i Nowoczesna Gospodarka w ramach działania 1.3 Wspieranie Innowacji wyniosła 64,3 mln zł. Inwestycja objęła budowę nowych dróg o łącznej długości 5,8 km wraz z uzbrojeniem technicznym: kanalizacja sanitarna, deszczowa, sieć wodociągowa, oświetlenie uliczne. Ponadto powstało skrzyżowanie, pętla nawrotowa oraz 12 zatok komunikacji miejskiej. Zrealizowana w ramach projektu infrastruktura drogowa została połączona z ulicami wybudowanymi w ramach pierwszego projektu tworząc nowy układ komunikacyjny, ułatwiający obsługę oraz poprawiający atrakcyjność terenów inwestycyjnych całej Podstrefy Lublin.

Obecnie obszar Podstrefy Lublin Specjalnej Strefy Ekonomicznej EURO-PARK Mielec łącznie obejmuje 116 ha gruntów wyposażonych we wszystkie media niezbędne do rozpoczęcia inwestycji. Cały obszar Podstrefy Lublin jest objęty aktualnym Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego z przeznaczeniem na aktywność gospodarczą. Podstrefą Lublin zarządza Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. Oddział w Mielcu.

2.1. Warunki prowadzenia działalności w strefie

Zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie Podstrefy Lublin SSE EURO-PARK Mielec wydawane są w formie decyzji administracyjnej⁸.

Przedsiębiorcy podejmujący działalność na terenie Podstrefy Lublin Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park Mielec, którzy uzyskali zezwolenie Ministra Gospodarki, mogą uzyskać pomoc publiczną przyznawaną w formie zwolnienia od podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych (PIT/CIT) oraz zwolnienie z podatku od nieruchomości przez okres 3 lat.

Zwolnienie z podatku dochodowego może być udzielone z tytułu poniesionych nakładów inwestycyjnych lub utworzonych nowych miejsc pracy. Nakłady inwestycyjne uprawniające przedsiębiorcę do uzyskania pomocy publicznej muszą wynosić co najmniej 100 000 euro. Do nakładów inwestycyjnych kwalifikujących się do objęcia pomocą publiczną zaliczane są wydatki poniesione na zakup gruntów lub prawa ich użytkowania wieczystego, nabycie albo wytworzenie we własnym zakresie środków trwałych lub rozbudowę i modernizację istniejących środków trwałych. Dodatkowo nakłady inwestycyjne mogą być poniesione na nabycie wartości niematerialnych i prawnych związanych z transferem technologii przez nabycie praw patentowych, licencji, know-how lub nieopatentowanej wiedzy technicznej.

Zgodnie z obowiązującą mapą pomocy publicznej dla obszaru Podstrefy Lublin na lata 2014-2020 maksymalna wysokość pomocy publicznej z tytułu poniesionych nakładów inwestycyjnych nie może przekroczyć 50% wartości nakładów inwestycyjnych dla dużego przedsiębiorcy. Dla średnich przedsiębiorców przepisy podwyższają maksymalną wysokość pomocy do 60%, a dla małych i mikroprzedsiębiorstw maksymalny pułap pomocy publicznej wynosi 70%. Warunkiem uzyskania zwolnienia jest prowadzenie działalności minimum przez 5 lat od zakończenia inwestycji w przypadku dużych przedsiębiorstw lub minimum 3 lata w przypadku inwestycji w małych i średnich przedsiębiorstwach⁹.

Zwolnienie z podatku dochodowego z tytułu tworzenia nowych miejsc pracy stanowi pomoc regionalną i jest udzielane w celu wspierania tworzenia nowych miejsc pracy związanych z daną inwestycją. Utworzenie nowych miejsc pracy oznacza przyrost netto miejsc pracy w danym przedsiębiorstwie w związku z realizacją nowej inwestycji w stosunku do średniego zatrudnienia w okresie 12 miesięcy przed dniem uzyskania zezwolenia. Przez nowo zatrudnionych pracowników należy rozumieć liczbę pracowników zatrudnionych po

⁸ Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 15 listopada 2004 r. w sprawie przetargów i rokowań oraz kryteriów oceny zamierzeń co do przedsięwzięć gospodarczych, które mają być podjęte przez przedsiębiorców na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park Mielec. Dz.U. Nr 254, poz. 2538.

⁹ Wyciąg z zalecenia Komisji 2003/361/EW z dnia 6 maja 2003 r. dotyczącego definicji małych i średnich przedsiębiorstw. Dz.U. L 124 z 20.05.2003 r., s. 36. Średnie przedsiębiorstwo to przedsiębiorstwo, które zatrudnia mniej niż 250 pracowników i którego roczny obrót nie przekracza 50 mln euro a/lub całkowity bilans roczny nie przekracza 43 mln euro. Małe przedsiębiorstwo to przedsiębiorstwo, które zatrudnia mniej niż 50 pracowników i którego roczny obrót i/lub całkowity bilans roczny nie przekracza 10 mln euro.

dniu uzyskania zezwolenia, w związku z realizacją nowej inwestycji, jednak nie później niż w okresie 3 lat od zakończenia inwestycji. Liczba pracowników oznacza pracowników zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie roku wraz z pracownikami zatrudnionymi w niepełnym wymiarze czasu pracy oraz pracownikami sezonowymi, w przeliczeniu na etaty w pełnym wymiarze czasu pracy.

Wielkość pomocy publicznej nie może przekroczyć odpowiednio 50%, 60% i 70% (dla dużych, średnich i małych przedsiębiorstw) wartości poniesionych przez przedsiębiorcę dwuletnich kosztów pracy nowo zatrudnionych pracowników, przy czym przez koszty pracy należy rozumieć koszty płacy brutto oraz wszystkie obowiązkowe płatności związane z zatrudnieniem. Warunkiem uzyskania zwolnienia jest utrzymanie nowo utworzonych miejsc pracy przez okres 5 lat dla dużych przedsiębiorców lub nie krócej niż 3 lata w przypadku małych i średnich przedsiębiorców.

Zwolnienie z podatku dochodowego przysługuje począwszy od miesiąca, w którym przedsiębiorca poniósł wydatki inwestycyjne lub koszty pracy, aż do wyczerpania regionalnej pomocy inwestycyjnej. Przedsiębiorca może jednocześnie korzystać z pomocy publicznej z obu tytułów, z zastrzeżeniem, że łączna suma pomocy otrzymana z obu tytułów nie może przekroczyć limitów ustalonych ze względu na wielkość przedsiębiorstwa. Ponadto warunkiem koniecznym do skorzystania ze zwolnień podatkowych jest uzyskanie zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Poza zwolnieniami z tytułu podatku dochodowego, każdemu inwestorowi Podstrefy Lublin Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park Mielec przysługuje prawo do zwolnienia z podatku od nieruchomości przez okres 3 lat. Zgodnie z Uchwałą Rady Miasta Lublin pomoc publiczna tego typu może zostać udzielona przedsiębiorcom zarówno z tytułu kosztów nowej inwestycji, jak i tworzenia nowych miejsc pracy¹⁰.

Dodatkowo należy wskazać na inne korzyści wynikające z prowadzenia działalności w Podstrefie Lublin. Przede wszystkim przedsiębiorcy otrzymują dostęp do uzbrojonych gruntów z aktualnym Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego, a także mają możliwość skorzystania ze wsparcia administracyjnego oferowanego przez urzędników miejskich w kwestiach prawnych i organizacyjnych podczas realizacji inwestycji (opieka poinwestycyjna).

Dla pełnego obrazu uwarunkowań prowadzenia działalności w Podstrefie Lublin należy wskazać, że niektóre zasady wynikające z przepisów prawnych funkcjonowania SSE w Polsce wiążą się również z pewnymi dodatkowymi wymaganiami wobec inwestorów. Jako dodatkowe obciążenie należy potraktować opłatę strefową na pokrycie kosztów

¹⁰ Uchwała nr 188/XIII/2007 Rady Miasta Lublin z dnia 25 października 2007 r. w sprawie zwolnienia od podatku od nieruchomości w ramach programu pomocy regionalnej dla przedsiębiorców realizujących nowe inwestycje lub tworzących nowe miejsca pracy związane z nowymi inwestycjami na terenie Podstrefy Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park Mielec w Lublinie

administracyjnych ARP w Mielcu. Przedsiębiorca obowiązany jest do ponoszenia ww. opłaty przez cały okres posiadania zezwolenia na prowadzenie działalności na terenie Podstrefy Lublin.

Na przedsiębiorcy, który działa w Podstrefie Lublin, ciąży również dodatkowe obowiązki związane ze sprawozdawczością oraz większą liczbą kontroli związanych m.in. z wypełnianiem warunków zezwolenia oraz prawidłowością korzystania z pomocy publicznej, przeprowadzanych przez organy podatkowe.

W zależności od lokalizacji, ceny nieruchomości znajdujących się poza Podstrefą Lublin mogą być tańsze od terenów inwestycyjnych na terenie Podstrefy Lublin SSE Euro-Park Mielec, co może, w przypadku mniejszych przedsiębiorców, być czynnikiem decydującym w zakresie wyboru lokalizacji inwestycji.

Istotnym zobowiązaniem przedsiębiorcy są również zapisy wynikające z otrzymanego zezwolenia na prowadzenie działalności w Podstrefie Lublin. Informacje i wielkości dotyczące rodzaju prowadzonej działalności, poziomu wydatków inwestycyjnych oraz zatrudnienia wskazane w zezwoleniu muszą zostać zrealizowane pod rygorem utraty zezwolenia. Zadeklarowane wskaźniki podlegają weryfikacji przez organ zarządzający, tj. ARP w Mielcu¹¹.

3. Przedsiębiorcy w Podstrefie Lublin SSE Euro-Park Mielec

Pierwszą spółką, która otrzymała zezwolenie na prowadzenie działalności w Podstrefie Lublin, była firma Ball Packaging Europe Lublin Sp. z o.o. zajmująca się produkcją aluminiowych puszek do napojów. Spółka musiała wstrzymać proces inwestycyjny w Podstrefie z powodu załamania koniunktury na rynku. Tym samym zezwolenie wydane przez ARP w Mielcu zostało cofnięte. Firma nie zrezygnowała jednak całkowicie z planowanej inwestycji i w 2014 roku po raz kolejny uzyskała zezwolenie na działalność w Podstrefie Lublin.

Drugim i największym inwestorem w Podstrefie Lublin była firma Aliplast Sp. z o.o. – producent systemów aluminiowych dla budownictwa. Spółka jest częścią belgijskiej grupy kapitałowej. Na początku swej działalności Aliplast zatrudniał 15 osób, podczas gdy w chwili obecnej w firmie pracuje ponad 300 pracowników.

Tabela 1 prezentuje firmy, które uzyskały zezwolenie na prowadzenie działalności w Podstrefie Lublin.

¹¹ Piwowarczyk A.: op.cit., s. 272.

Tabela 1

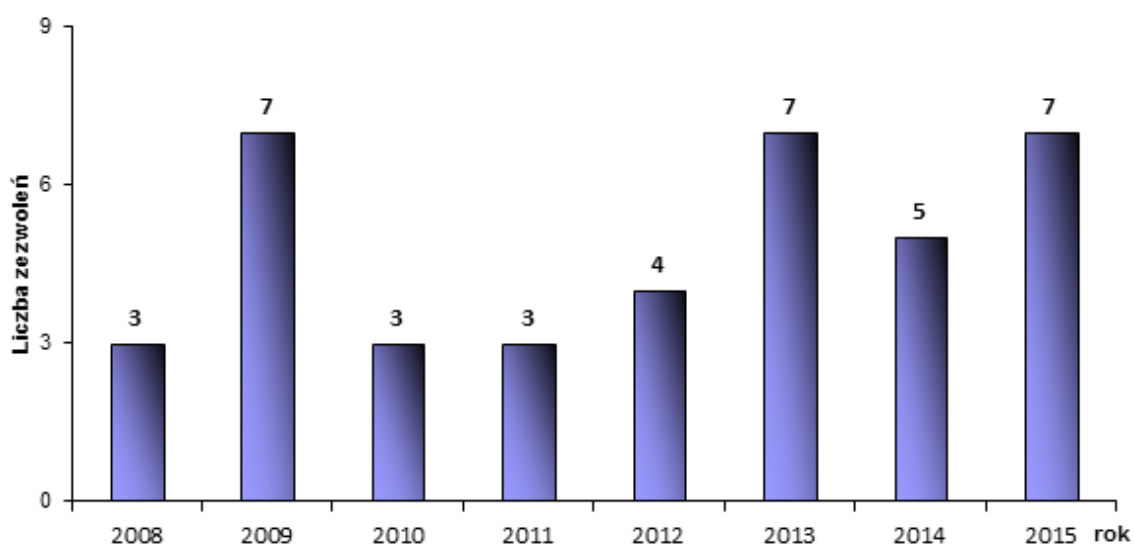
Zestawienie liczby wydanych zezwoleń w Podstrefie Lublin w latach 2008-2014

Rok	Nazwa firmy oraz profil działalności
2008	Ball Packaging Europe Lublin Sp. z o.o. – produkcja aluminiowych puszek do napojów Aliplast Sp. z o.o. – produkcja systemów aluminiowych Ramatti Sp. z o.o. – produkcja fotelików samochodowych dla dzieci
2009	Wikana Invest Sp. z o.o. (wcześniej PBE ELBUD Sp. z o.o.) – usługi logistyczne i magazynowe Oficyna Wydawnicza „El-Press” s.c. – usługi poligraficzne Biuro Doradztwa Europejskiego EuroCompass Sp.j. – usługi informatyczne w zakresie gromadzenia i przetwarzania danych Biomaxima S.A. – produkcja odczynników laboratoryjnych R.B.M. Apex Przedsiębiorstwo Wielobranżowe – produkcja grzejników Firma „Henryk” Henryk Batyra – produkcja części do maszyn rolniczych MW Lublin Sp. z o.o. – produkcja obręczy do kół stalowych
2010	Dobroplast – Fabryka Okien i Drzwi PCV Ledrin Sp. z o.o. – produkcja wyrobów skórzanych Daewon Europe – produkcja sprężyn stosowanych w branży motoryzacyjnej
2011	MPC METAL Sp. z o.o. – produkcja drutów i prętów ciągnionych Laboratoria Natury Sp. z o.o. – produkcja suplementów diety MULTIVAC Sp. z o.o. – produkcja maszyn termoformujących, próżniowych maszyn komorowych, traysealerów i systemów etykietowania
2012	INTROGRAF Lublin S.A. – produkcja opakowań i ulotek farmaceutycznych INWEST BISTRO Sp. z o.o. – usługi logistyczne i magazynowe Max Bud Grzegorz Pawlowski – usługi składowania i magazynowania Przedsiębiorstwo Produkcyjne MARGOMED – produkcja wyrobów medycznych oraz wyrobów do diagnostyki laboratoryjnej
2013	Europiek Sp. z o.o. z siedzibą w Krępcu – wypiek ciast i pieczywa PZ CORMAY S.A. z siedzibą w Łomiankach – producent wysokiej jakości odczynników diagnostycznych i dystrybutor światowej klasy aparatury medycznej R.B.M APEX Przedsiębiorstwo Wielobranżowe – producent grzejników Medi-Sept – producent środków dezynfekcyjnych będących wyrobami medycznymi przeznaczonymi do dezynfekcji powierzchni, skóry oraz narzędzi lekarskich ABM Greiffenberger – producent komponentów do silników elektrycznych GT85 – producent przemysłowych myjni ultradźwiękowych oraz preparatów chemicznych do mycia Lift Service S.A. – producent urządzeń dźwigowych dla budownictwa mieszkaniowego, użyteczności publicznej, służby zdrowia, przemysłu oraz usług
2014	J.G. Service Grzegorz Reszka – producent narzędzi skrawających Aliplast Extrusion Sp. z o.o. – producent profili aluminiowych Asquini Polska Sp. z o.o. – producent części dla przemysłu lotniczego i kosmicznego Fabryka Cukierków "Pszczółka" Sp. z o.o. – producent słodczy Ball Packaging Europe Lublin Sp. z o.o. – produkcja aluminiowych puszek do napojów
2015	ELPES Sp. z o.o. – specjalista tub laminatowych dla przemysłu kosmetycznego i farmaceutycznego Modern-Expo Sp. z o.o. – producent elementów z tworzyw sztucznych Pol-Skone Sp. z o.o. – producent drzwi i okien drewnianych PZZ Lubella Sp. z o.o. Sp. k. – producent wyrobów spożywczych PROTEKTOR S.A. – producent obuwia Przedsiębiorstwo Usługowo Handlowe „CEWAR” Więch & Więch Sp. j. – producent części dla przemysłu lotniczego i kosmicznego MW Lublin Sp. z o.o. – producent felg stalowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Strategii i Obsługi Inwestorów Urzędu Miasta Lublin.

Z analizy tabeli 1 wynika, że większość przedsiębiorstw, które otrzymały zezwolenie na prowadzenie działalności w Podstrefie Lublin to spółki z szeroko rozumianego przemysłu metalowego i maszynowego (m.in. Aliplast Sp. z o.o., MW Lublin Sp. z o.o., Daewon

Europe Sp. z o.o.). Kolejnymi branżami licznie reprezentowanymi w Podstrefie Lublin są branża biotechnologiczna (PZ Cormay, Margomed, Biomaxima) oraz spożywcza (Fabryka Cukierków „Pszczołka” Sp. z o.o., Laboratoria Natury Sp. z o.o., Europiek Sp. z o.o.). Powyższe może świadczyć o świadomym działaniu samorządu Miasta Lublin w doborze inwestorów chcących lokować swoje inwestycje w Podstrefie Lublin. Zarówno przemysł spożywczy, biotechnologia, jak i przemysł motoryzacyjny znalazły się na liście branż priorytetowych miasta. (źródło: Raport firmy Deloitte – dotyczący wskazania branż podstawowych i wspierających rozwój miasta Lublin). Warto wskazać, że zaledwie w siedmiu przypadkach (DAEWON EUROPE Sp. z o.o., ABM Greiffenberger Polska Sp. z o.o., Lubelska Wytwórnia Dźwigów Osobowych LIFT-SERVICE S.A., ASQUINI POLSKA Sp. z o.o., Ball Packaging Europe Lublin Sp. z o.o., Modern-Expo Sp. z o.o. oraz MW Lublin Sp. z o.o.) głównym udziałowcem jest podmiot zagraniczny.

Rys. 1. Liczba wydanych zezwoleń w Podstrefie Lublin w latach 2008-2015

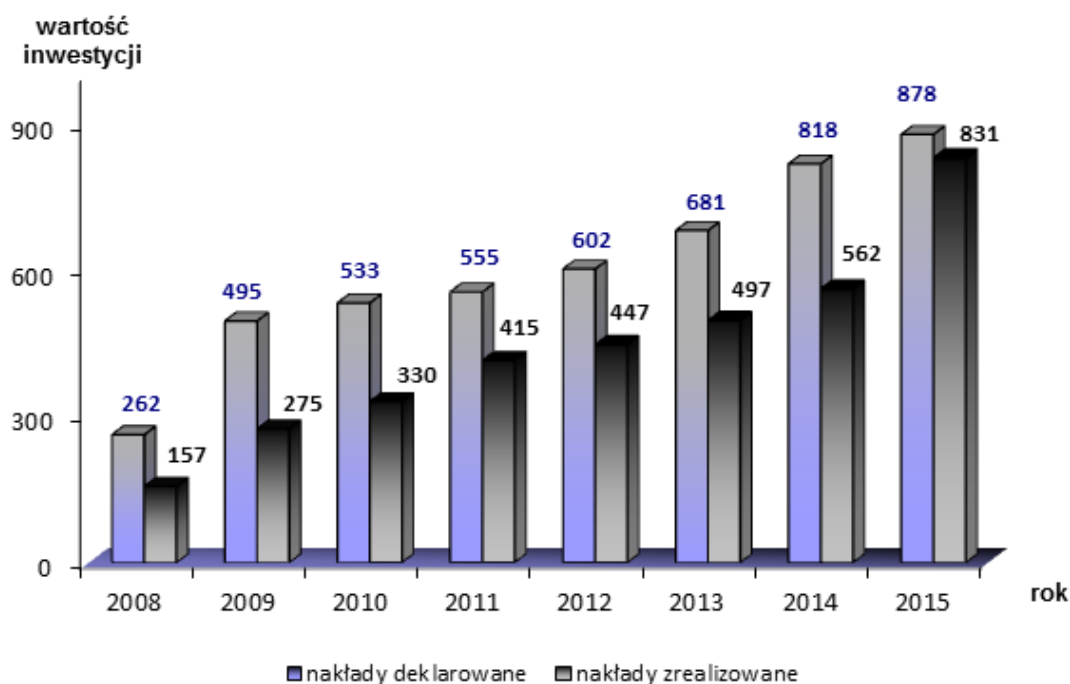
Fig. 1. The number of permits granted in Lublin Subzone in the years 2008-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Strategii i Obsługi Inwestorów Urzędu Miasta Lublin.

Z analizy powyższego wykresu wynika, że po 2009 roku, kiedy to wydano 7 pozwoleń na prowadzenie działalności w Podstrefie Lublin, nastąpiło zdecydowane zmniejszenie ilości wydanych zezwoleń w latach 2010-2012. Dopiero od 2013 roku nastąpił znaczny wzrost zainteresowania inwestorów lokalizacją działalności w Podstrefie Lublin. Przyczynami takiego stanu rzeczy mogło być wiele czynników. Duży wpływ na decyzje inwestorów miał na pewno fakt pogarszającej się koniunktury na rynku światowym wywołany skutkami kryzysu finansowego w Stanach Zjednoczonych z 2007 roku. Jednocześnie efekty inwestycji realizowanych przez Gminę Lublin w latach 2007-2013 w postaci poprawy infrastruktury

w Podstrefie Lublin wpłynęły na zwiększenie atrakcyjności działek inwestycyjnych znajdujących się w Podstrefie Lublin.

W Podstrefie Lublin funkcjonuje aktualnie 28 inwestorów. 15 firm zrealizowało już planowane inwestycje, zatrudniając łącznie 2309 osób (w tym 1211 to nowo utworzone miejsca pracy, a 1098 to utrzymane miejsca). Wartość zrealizowanych dotychczas inwestycji to 831 mln zł.

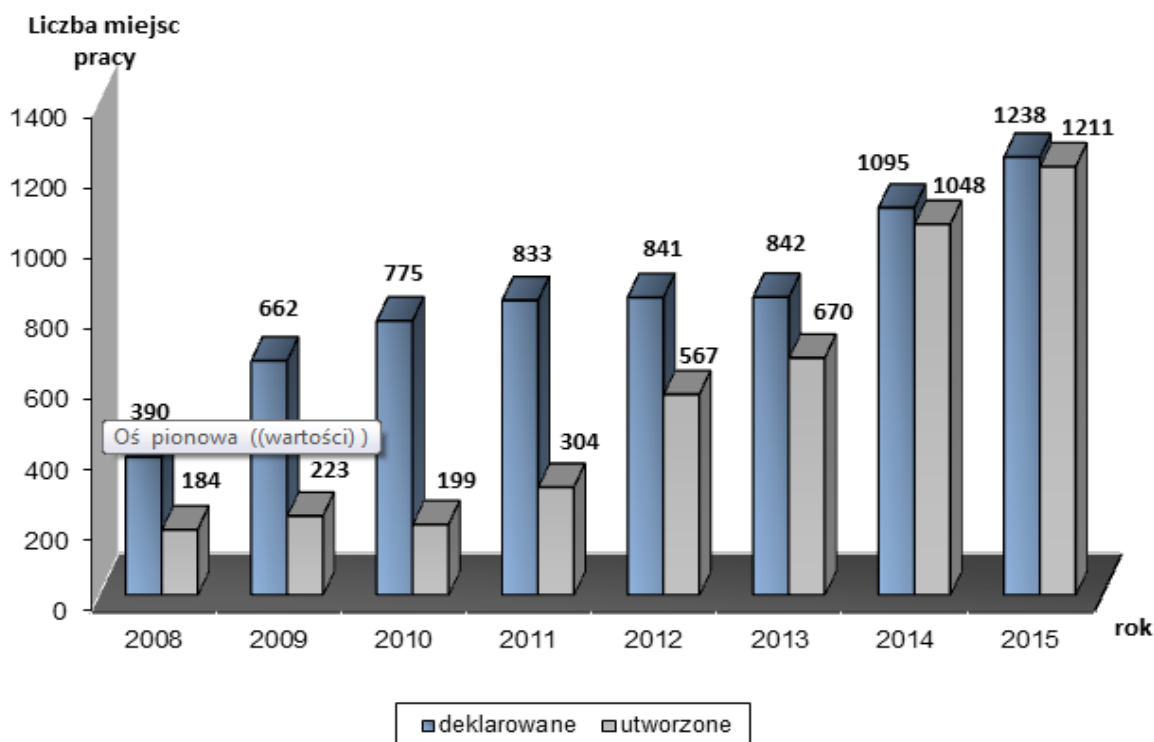

Rys. 2. Wartość inwestycji zadeklarowanych i zrealizowanych w Podstrefie Lublin w mln zł w latach 2008-2015

Fig. 2. Value of investment projects to be implemented and already carried out in Lublin Subzone in the years 2008-2015 (million zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Strategii i Obsługi Inwestorów Urzędu Miasta Lublin.

Zgodnie z informacjami przedstawionymi na rys. 2 łączna wielkość nakładów deklarowanych do poniesienia przez inwestorów na terenie Podstrefy Lublin to blisko 878 mln zł. Dotychczasowa wartość zrealizowanych inwestycji do końca grudnia 2015 roku to prawie 831 mln zł. Inwestorzy, którzy swoje deklaracje złożyli w 2009 roku oraz 2010 roku, zakończyli realizowane inwestycje i w prawie każdym przypadku wartość zrealizowanych inwestycji przekroczyła wartość zadeklarowaną w zezwoleniu.

Rys. 3. Liczba miejsc pracy deklarowanych i utworzonych w Podstrefie Lublin w latach 2008-2015
 Fig. 3. The number of job positions to be opened and already occupied in Lublin Subzone in the years 2008-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Strategii i Obsługi Inwestorów Urzędu Miasta Lublin.

Z rysunku 3 wynika, że przedsiębiorcy łącznie zadeklarowali utworzenie 1238 nowych miejsc pracy. Na koniec 2015 roku firmy prowadzące działalność w Podstrefie Lublin utworzyły 1211 miejsc pracy i jednocześnie utrzymały 1098 miejsc pracy, co daje łącznie zatrudnienie w strefie na poziomie 2309 osób.

W przypadku 70% przedsiębiorców, którzy zakończyli realizację inwestycji w lubelskiej Podstrefie, wskaźnik dotyczący utworzenia nowych miejsc pracy został znacznie przekroczony w stosunku do deklaracji wynikającej z zezwolenia.

4. Podsumowanie

Utworzenie i rozwój Podstrefy Lublin w znacznym stopniu przyczynia się do rozwoju gospodarczego miasta. Do końca 2015 roku zezwolenie na prowadzenie działalności w Podstrefie Lublin uzyskało 40 firm. Obecnie w strefie funkcjonuje 28 przedsiębiorstw, które łącznie zatrudniają 2309 pracowników. Blisko 90% terenów Podstrefy Lublin zostało już zagospodarowanych, a pozostałe tereny cieszą się dużym zainteresowaniem kolejnych

inwestorów. Jak pokazuje przykład Lublina, korzystne warunki prowadzenia działalności gospodarczej oferowane przez SSE przyciągają nie tylko inwestycje z zagranicy, ale również stymulują rozwój lokalnych firm.

Wartość wszystkich nakładów inwestycyjnych zadeklarowanych przez przedsiębiorstwa, które otrzymały zezwolenie na prowadzenie działalności w Podstrefie Lublin w okresie 2008-2015, wynosi 878 407 710 zł. Z dotychczasowych obserwacji wynika jednak, że przedsiębiorcy często ponoszą większe nakłady od deklarowanych, co może podnieść ww. kwotę i przyczynić się do dalszego rozwoju gospodarczego Lublina.

Analizując wpływ funkcjonowania Podstrefy Lublin na lokalny rynek pracy, należy stwierdzić, że spółki prowadzące działalność w Podstrefie Lublin są znaczącymi pracodawcami w mieście. Aliplast Sp. z o.o. oraz MW Poland Sp. z o.o. (łącznie zatrudnienie przekracza 500 osób) należą do grupy dużych przedsiębiorstw produkcyjnych, mających znaczący wpływ na obniżenie stopy bezrobocia w Lublinie oraz tworzenie szerokich możliwości kooperacyjnych w podstrefie i otoczeniu (produkcja, usługi). Pozostali inwestorzy to głównie lubelskie małe, innowacyjne przedsiębiorstwa, które przyczynią się do wzrostu konkurencyjności regionu.

Podobnie jak w przypadku wskaźnika dotyczącego nakładów inwestycyjnych, ilość utworzonych miejsc pracy przez poszczególne przedsiębiorstwa jest w większości przypadków większa od ilości deklarowanych na etapie wydawania zezwolenia. Taka sytuacja pozwala sądzić, że inwestorzy zlokalizowani w Podstrefie Lublin rozwijają swoją działalność nie tylko w zakresie zadeklarowanego minimum, ale często osiągają wyższe wskaźniki niż te określone w zezwoleniu.

Plany władz miasta Lublin dotyczące rozszerzenia obszaru Podstrefy Lublin wydają się w pełni uzasadnione. Kolejne, trzecie poszerzenie lubelskiej podstrefy zwiększyłoby jej powierzchnię z 116 ha do 198 ha, co stanowi przyrost powierzchni na poziomie 70%.

Decyzja o rozszerzeniu Podstrefy Lublin może się wydawać jeszcze bardziej uzasadniona w kontekście ostatnich zmian, dotyczących uwarunkowań formalnoprawnych funkcjonowania Specjalnych Stref Ekonomicznych w Polsce.

Najistotniejszą zmianą dla funkcjonowania SSE jest wydłużenie okresu ich funkcjonowania. W wyniku wejścia w życie zmienionych przepisów okres funkcjonowania SSE został wydłużony o 6 lat z 2020 roku do końca 2026 roku¹². Przepisy weszły w życie od dnia 11 września 2013 r.

Kolejną zmianą dającą przewagę m.in. lubelskiej podstrefie jest obowiązująca na lata 2014-2020 mapa pomocy publicznej, która sprawia, że tereny Specjalnych Stref Ekonomicznych położone w województwach tzw. Polski Wschodniej są szczególnie

¹² W dniu 23 lipca 2013 r. Rada Ministrów wydała 14 rozporządzeń wprowadzających odpowiednie zmiany w rozporządzeniach w sprawie poszczególnych SSE (Dz.U. z 2013 r., poz. 968-981).

atrakcyjne dla inwestorów. Maksymalna wielkość udzielanej po 1 lipca 2014 r. pomocy publicznej została obniżona na terenie większości województw. Jedynie na obszarze czterech województw (woj. warmińsko-mazurskie, podlaskie, lubelskie, podkarpackie) wciąż obowiązuje limit 50% kwalifikowanych wydatków inwestycyjnych. Oznacza to, że intensywność wsparcia w lubelskiej Podstrefie w latach 2014-2020 jest wyższa od 15% do 35%. W związku z wejściem w życie nowych przepisów rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Wytycznych w sprawie pomocy regionalnej na lata 2014-2020 z dniem 1 lipca 2014 r. zmieniły się także w Polsce odpowiednie zasady udzielania pomocy publicznej dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w SSE. Zmiana ta nastąpiła wraz z wprowadzeniem nowej mapy pomocy regionalnej na lata 2014-2020 na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2014 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej na lata 2014-2020¹³. Przepisy te obowiązują do dnia 1 stycznia 2021 r.

Ponadto ostatnia nowelizacja rozporządzenia z 2008 roku łądzi warunki, których spełnienie umożliwia włączenie do strefy m.in. prywatnych gruntów, będących własnością przedsiębiorców. Obniżone zostały wymagania dotyczące minimalnej liczby utworzonych miejsc pracy i minimalnej wartości poniesionych nakładów inwestycyjnych (dla powiatów o stopie bezrobocia równej lub niższej od średniej krajowej progi zmniejszono o 20%, a w pozostałych o 30%). Będzie to miało znaczenie przede wszystkim dla małych i średnich przedsiębiorstw, które realizują inwestycje na mniejszą skalę. Obniżone progi obowiązywać będą od 1 listopada 2014 r. do 31 grudnia 2016 r.¹⁴.

Reasumując, należy podkreślić, że korzyści wynikające z możliwości prowadzenia działalności w SSE, pomimo że nie są jedynym czynnikiem mającym wpływ na wybór lokalizacji inwestycji, to w znacznym stopniu ułatwiają samorządom przyciąganie nowych inwestorów. Dla samorządów, które dodatkowo są w stanie zadbać o pozostałe zasoby, takie jak m.in. dostęp do wykwalifikowanej kadry, odpowiednie relacje z inwestorami oraz zapewnienie opieki dla przedsiębiorcy zarówno na etapie inwestycji, jak i później (post care), SSE są niezbędnym elementem budującym kompleksową ofertę dla potencjalnego inwestora. Oferta samorządu przygotowana w ten sposób potrafi być wyjątkowo atrakcyjna i w konsekwencji decyduje o lokalizacji nowej inwestycji na terenie tej właśnie gminy.

Należy podkreślić, że nowe inwestycje w SSE to nie tylko oddziaływanie na budżet samorządu. Przedsiębiorcy strefowi bardzo często powodują również budowę nowych

¹³ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2014 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej na lata 2014-2020. Dz.U. z 2014 r., poz. 878.

¹⁴ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 października zmieniające rozporządzenie w sprawie kryteriów, których spełnienie umożliwia objęcie niektórych gruntów specjalną strefą ekonomiczną. Dz.U. z 2014, poz. 1444.

powiązań kooperacyjnych, tworząc nowe miejsca pracy także u kontrahentów. Z powyższego wynika, że Podstrefa Lublin SSE EURO-PARK Mielec sprawdza się jako skuteczne narzędzie rozwoju gospodarczego miasta Lublin.

Bibliografia

1. Barański P. i in.: 20 lat specjalnych stref ekonomicznych w Polsce. Przewodnik po SSE. KPMG, 2014.
2. Dobrowolski Z.: Prawne uwarunkowania funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych w Polsce. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa, Sulechów 2008.
3. Golik D., Kątnik-Prokop J.: Funkcjonowanie Specjalnych Stref Ekonomicznych w Polsce. Uniwersytet Ekonomiczny, Kraków 2014.
4. Kozaczka M.: Specjalne strefy ekonomiczne w Polsce 1995-2007. KUL, Lublin 2007.
5. Zmiana koncepcji rozwoju obszarów specjalnych stref ekonomicznych w województwie lubelskim. Biuro Planowania Przestrzennego w Lublinie, Lublin 2013.
6. Pastusiak R.: Specjalne strefy ekonomiczne jako stymulator rozwoju gospodarczego. Uniwersytet Łódzki, Łódź 2011.
7. Pastusiak R., Keller J.: Wpływ Specjalnych Stref Ekonomicznych na gospodarkę Polski. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, nr 802. Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia, nr 65. Uniwersytet Szczeciński, Szczecin 2014.
8. Piwowarczyk A.: Sens istnienia Specjalnych Stref Ekonomicznych (SSE) po 2020 roku w kontekście pomocy regionalnej Unii Europejskiej. Zarządzanie i Finanse, R. 11, nr 1, cz. 2. Kraków 2013.
9. Tałasiewicz A.: Prawne i podatkowe aspekty prowadzenia działalności w Specjalnych Strefach Ekonomicznych. Wolters Kluwer, Warszawa 2010.
10. Tynel P. i in.: Specjalne Strefy Ekonomiczne po 2020 roku. Analiza dotychczasowej działalności oraz perspektywy funkcjonowania. Ernst & Young, 2011.

Akty prawne

11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie mieleckiej specjalnej strefy ekonomicznej (Dz.U. 09.112.919 z dnia 20 lipca 2009 r.).
12. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2008 r. w sprawie pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom działającym na podstawie zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej na terenach specjalnych stref ekonomicznych (Dz.U. 08.232.1548 z dnia 29 grudnia 2008 r.).

13. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2008 r. w sprawie kryteriów, których spełnienie umożliwia objęcie niektórych gruntów specjalną strefą ekonomiczną (Dz.U. 08.224.1477 z dnia 19 grudnia 2008 r.).
14. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 marca 2015 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom działającym na podstawie zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej na terenach specjalnych stref ekonomicznych (Dz.U. z 2015 r. z dnia 1 kwietnia 2015 r., poz. 465).
15. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 15 listopada 2004 r. w sprawie przetargów i rokowań oraz kryteriów oceny zamierzeń co do przedsięwzięć gospodarczych, które mają być podjęte przez przedsiębiorców na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park Mielec (Dz.U. Nr 254, poz. 2538).
16. Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu.
17. Uchwała nr 188/XIII/2007 Rady Miasta Lublin z dnia 25 października 2007 r. w sprawie zwolnienia od podatku od nieruchomości w ramach programu pomocy regionalnej dla przedsiębiorców realizujących nowe inwestycje lub tworzących nowe miejsca pracy związane z nowymi inwestycjami na terenie Podstrefy Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park Mielec w Lublinie.
18. Ustawa z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych (tekst jednolity Dz.U. z 2007, Nr 42, poz. 273 z późn. zm.).
19. Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz.U. Nr 123, poz. 1291).
20. Wyciąg z zalecenia Komisji 2003/361/EW z dnia 6 maja 2003 r. dotyczącego definicji małych i średnich przedsiębiorstw (Dz.U. L 124 z 20.05.2003 r., s. 36).
21. Wytyczne w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013.

Źródła internetowe

22. www.um.lublin.pl.